

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) a fost elaborat de Ministerul Justiției în comun cu Cancelaria de Stat.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

La data de 22 decembrie 2017 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat *Legea nr. 100 cu privire la actele normative*. Aplicarea în practică a prevederilor acesteia timp de aproape 6 ani au scos în evidență un șir de aspecte ce necesită îmbunătățire. Totodată, este necesară și excluderea neconcordanțelor între prevederile Legii nr. 100/2017 și prevederile altor acte normative.

Promovarea acestui proiect constituie una din prioritățile Guvernului Republicii Moldova, fiind prevăzută la *acțiunea nr. 1.28 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023*: „Perfecționarea procedurii de elaborare și expertizare a proiectelor de acte normative.

Prezentul proiect urmărește modificarea cadrului normativ în partea ce ține de:

- revizuirea conceptului de analiză a impactului de fundamentare, a analizei ex-ante, inclusiv și a categoriilor de acte normative pentru care trebuie să se efectueze analiza de impact;
- revizuirea conceptului de „studiu de cercetare”;
- reconceptualizarea notei informative și a structurii acesteia;
- îmbunătățirea mecanismului de elaborare și a celui de efectuare a expertizei de compatibilitate pentru proiectele de acte normative cu relevanță UE;
- îmbunătățirea mecanismelor de avizare și expertizare a proiectelor de acte normative, inclusiv revizuirea termenelor de efectuare a avizării și expertizelor;
- revizuirea cadrului normativ referitor la expertiza anticorupție;
- separarea etapei efectuării expertizei juridice de etapa de avizare și consultare publică a proiectului de act normativ;
- optimizarea conținutului dosarului de însoțire;
- detalierea unor reguli de tehnică legislativă ce țin de structura și conținutul actului normativ;
- reexaminarea normelor ce țin de intrarea în vigoare a actelor normative, publicarea, înregistrarea și sistematizarea acestora;
- eficientizarea procesului de monitorizare a implementării actelor normative.
-

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul legii prevede modificarea următoarelor acte normative:

- Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative;

- Legea integrității nr. 82/2017;
- Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale;
- Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător.

1. Revizuirea conceptului de analiză a impactului de fundamentare, a analizei ex-ante, inclusiv și a categoriilor de acte normative pentru care trebuie să se efectueze analiza de impact

În partea ce ține de noțiuni, se propune expunerea într-o nouă redacție a noțiunii de „analiză a impactului”, care ar îngloba atât noțiunea de „analiză a impactului de fundamentare”, cât și noțiunea de „analiza ex ante”. Astfel, se propune unificarea elementelor analitice care țin de actul normativ într-o singură abordare, potrivit căreia, analiza de impact ca document distinct se va efectua doar pentru proiectele de acte normative ce vizează activitatea de întreprinzător. Pentru celelalte proiecte de acte normative informația privind impactul acestora asupra domeniilor social, economic, de mediu sau oricare alt impact, se va include și dezvolta în nota de fundamentare.

Precizăm că reglementările existente la moment privind întocmirea analizei impactului de fundamentare a proiectelor cu impact bugetar sau care vizează reorganizări/restructurări instituționale și privind consultarea prealabilă a documentului de analiză nu și-au atins obiectivul propus. Or, utilizarea actualei „analize a impactului de fundamentare” de fapt reprezintă o transpunere a informației din notele informative ale proiectelor, cu unica deosebire că în analiza impactului este prezentată descifrarea calculelor ce țin de cheltuielile de implementare a proiectului de act normativ.

Drept urmare, se propune revenirea la practica anterioară, când pentru proiectele ce nu au tangență cu activitatea de întreprinzător, descifrarea calculelor se includea în rubrica corespunzătoare a notei informative. Considerăm că această modificare va simplifica simțitor procesul de pregătire a proiectelor pentru etapa avizării/consultării publice. De asemenea, se va exclude din procesul de elaborare etapa consultării analizei de impact cu Ministerul Finanțelor. Subliniem că ministerul respectiv va examina proiectele ce au impact bugetar la etapa avizării proiectului, astfel fiind degrevat de sarcina actuală de a examina același proiect de două ori (la etapa consultării analizei de impact și la etapa avizării).

Totodată, autorul proiectului nu va fi degrevat de obligația de a analiza posibilele impacturi ale proiectului de act normativ nu doar ce ține de buget, reorganizări sau restructurări instituționale, dar și oricare impact cu reflectarea informației direct în nota de fundamentare.

2. Revizuirea conceptului de „studiu de cercetare”

Se propune renunțarea la conceptul de „studiu de cercetare” în favoarea celui de „activitate de documentare”.

Precizăm că însăși noțiunea utilizată actualmente în Legea nr. 100/2017 creează confuzii în practică, fiind deseori confundată cu activitatea de cercetare care se desfășoară în cadrul instituțiilor de învățământ superior.

De asemenea, actualele prevederi practic obligă ca această etapă a elaborării să se încununeze cu un material scris. Deși Legea nr. 100/2017 oferă posibilitatea de a implica în acest proces experți, autoritățile publice decid necesitatea sau oportunitatea efectuării respectivelor studii în funcție de sursele financiare disponibile.

Practica a arătat însă că de cele mai multe ori, „cercetarea” care se face anterior elaborării unui proiect de act normativ nu se soldează cu un „studiu” în formă scrisă. De regulă, persoana responsabilă de elaborare sau, după caz, membrii grupului de lucru cercetează legislația națională, practica Curții Constituționale, practica altor state, doctrina etc. după care demarează procesul de redactare nemijlocită a textului actului normativ, iar informația acumulată este reflectată în nota informativă la proiect.

În acest context, noțiunea de „activitate de documentare” reflectă într-un mod mult mai reușit esența procesului ce precedă elaborarea nemijlocită a textului unui proiect de act normativ.

Drept urmare, se propune abrogarea art. 25 și includerea unui articol nou 27¹ în Secțiunea a 4-a Întocmirea proiectului de act normativ.

3. Reconceptualizarea notei informative și a structurii acesteia

În contextul modificărilor propuse pentru conceptul de „analiză a impactului” se propune substituirea conceptului de „notă informativă” cu cel de „nota de fundamentare”. În acest sens, se propune și completarea notei cu compartimentul „impactul de fundamentare”.

Adițional, articolul 30 a fost completat cu un alineat nou în care se reglementează conținutul compartimentului „principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi” din nota informativă. În acest sens, autorul proiectului de act normativ trebuie să descrie, să comenteze, să argumenteze și să explice detaliat dispozițiile prevederilor proiectului și a elementelor noi ale acestuia în vederea identificării, semnificației și sensului voinței autorității publice care a elaborat sau aprobat proiectul actului normativ. [De exemplu: în cazul în care se intervine cu definirea unei noi noțiuni este necesar să se explice care este sensul exact al acesteia în textul legii și de ce nu este posibil de utilizat noțiunea după sensul uzual cunoscut]. Acest fapt ar permite atât practicienilor cât și a altor persoane să interpreteze actele normative și să înțeleagă sensul avut în vedere de autor, or, conform art. 71 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017* „la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ”.

De asemenea, se propune precizarea în textul legii a faptului că notele de fundamentare la proiectele legilor bugetare anuale se întocmesc în conformitate cu prevederile Legii nr. 181/20214. Scopul acestei prevederi este de a evita pentru viitor

confuziile apărute în raport cu conținutul notelor de fundamentare ale proiectelor ce vizează domeniul menționat.

Altă modificare se referă la modul de semnare a notelor informative. Precizăm că prevederile actualului art. 30 alin. (4) erau binevenite la etapa adoptării Legii nr. 100/2017. Totuși, trebuie să se țină cont de faptul că pe parcursul ultimilor ani procesul de lucru a evoluat considerabil, proiectele de acte normative fiind deja prezentate în format electronic Guvernului spre examinare și aprobare. În acest context, subliniem că modul de semnare a documentelor electronice este reglementat detaliat în art.40 din Legea nr. 124/2022 privind identitatea electronică și serviciile de încredere. Drept urmare, se propune abrogarea alin. (4) din art. 30.

În context, au fost propuse modificări și în anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017, revizuirea structurii notei de fundamentare și dezvoltând considerentele privind modul de întocmire a acesteia.

4. Îmbunătățirea mecanismului de elaborare și a celui de efectuare a expertizei de compatibilitate pentru proiectele de acte normative cu relevanță UE

Proiectul vine cu unele clarificări semantice ale actelor care au ca scop transpunerea în ordinea juridică internă a actelor juridice europene, dar și a actelor care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar implementării legislației Uniunii Europene, fiind denumite acte cu relevanță UE.

Aceste categorii de acte normative trebuie să întrunească unele cerințe speciale în procesul de elaborare și promovare.

De asemenea, chiar dacă legea în vigoare prevede obligația marcării proiectelor care transpun legislația UE cu „Sigla UE”, această nu dă o claritate în privința condițiilor temporale de aplicare a acesteia în cadrul circuitului normativ. Astfel proiectul definește „Sigla UE” cu care se marchează atât proiectele de acte normative, precum și actele normative în vigoare cu relevanță UE, și care se aplică de autorul proiectului.

Prin urmare, clarificările aduse, precum și ajustările făcute vor facilita și eficientiza evidența, documentarea și transparența procesului de armonizare legislativă.

5. Îmbunătățirea mecanismelor de avizare și expertizare a proiectelor de acte normative, inclusiv revizuirea termenelor de efectuare a avizării și expertizelor

Prin completarea alineatului (4) de la **articolul 22** se face și o claritate în partea ce ține de etapa avizărilor, și anume că proiectul actului normativ ce urmează a fi remis spre avizare trebuie să fie însoțit de nota de fundamentare, în vederea identificării voinței autorității publice (art. 71 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017*). Precizăm că actualmente în textul Legii nr. 100/2017 nu este menționat acest fapt.

Se propune precizarea expresă în **art. 32** a faptului că proiectele actelor normative care vizează domeniile de competență ale autorităților publice centrale sau ale autorităților publice autonome urmează a fi transmise obligatoriu acestora pentru avizare. La fel, o noutate constituie concretizarea faptului că în avize, autoritățile

publice urmează a se expune exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intră în sfera lor de competență. În altă ordine de idei, autoritățile publice nu vor fi îndreptățite să se expună asupra oportunității unor prevederi care excedează domeniile lor de competență.

În vederea responsabilizării autorităților implicare în procesul de avizare sau efectuare a expertizelor, se propune instituirea regulii conform căreia neprezentarea avizului/expertizei în termenul stabilit se va echivala cu aprobarea tacită a conținutului proiectului de act normativ.

Precizăm că o regulă similară a existat anterior, fiind reglementată în art. 39 alin. (2) din Legea nr. 317/2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (abrogată odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 100/2017).

6. Revizuirea cadrului normativ referitor la expertiza anticorupție

Se propune expunerea într-o redacție nouă a articolului 35, care reglementează expertiza anticorupție, inclusiv reglementarea detaliată a scopului efectuării acesteia și a materialelor ce trebuie să însoțească un proiect de act normativ la etapa prezentării acestuia pentru efectuarea expertizei date.

Se propune ca expertiza anticorupție să fie obligatorie pentru toate proiectele de acte normative, inclusiv și pentru proiectele de acte normative elaborate de deputații în Parlament cu excepția:

- documentelor de politici;
- decretelor președintelui Republicii Moldova;
- dispozițiilor Guvernului;
- hotărârilor Guvernului de aprobare a avizelor asupra proiectelor de legi și decrete ale Președintelui Republicii Moldova;
- tratatelor internaționale, precum și actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional.

Expertiza anticorupție se va efectua (ca și în prezent) conform metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată de Centrul Național Anticorupție.

Totodată, expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate; actelor normative ale autorităților publice autonome; actelor normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special; actelor normative ale autorităților administrației publice locale se vor efectua de către autorii proiectelor în conformitate cu metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobată de Centrul Național Anticorupție. În cazul proiectelor ce conțin reglementări ce vizează domeniile vulnerabile de corupție, Centrul Național Anticorupție va acorda, la solicitare, suport autorului proiectului la efectuarea expertizei.

După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, autorul proiectului de act normativ va completa nota de fundamentare cu informația referitoare la

constatările acestei expertize și în cazul existenței unor recomandări ale Centrului Național Anticorupție, va completa și sinteza, motivând faptul neacceptării unora.

Precizăm că, deși Legea cu privire la actele normative și Legea integrității au fost adoptate în decursul aceluiași an calendaristic, totuși prevederile acestora referitoare la expertiza anticorupție nu au fost sincronizate pe deplin. Spre exemplu, art. 34 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 statuează că „expertiza proiectului de act normativ este efectuată concomitent cu avizarea și consultarea publică”, iar art. 28 alin (4) din Legea nr. 82/2017 stabilește că „expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitive înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori – după înregistrarea proiectelor în Parlament.”

Existența unor astfel de neconcordanțe au creat probleme practice și au dus la tergiversarea promovării proiectelor de acte normative. În vederea optimizării procesului de elaborare și expertizare, precum și pentru excluderea prevederilor ce creează confuzie în etapele creației legislative, se propune modificarea art. 28 din Legea integrității. Pentru ca întregul proces de elaborare a proiectelor de acte normative să fie reglementat în Legea nr. 100/2017, s-a propus excluderea alineatelor (6) și (7) din articolul citat care nu se integrează armonios în Legea 82/2017, având un alt obiect de reglementare.

7. Separarea etapei efectuării expertizei juridice de etapa avizării și consultării publice a proiectului de act normativ

Proiectul prevede modificarea legii în vederea stabilirii exprese a etapei la care trebuie efectuată expertiza juridică de către Ministerul Justiției, adică după etapa avizării/consultării publice și efectuării expertizei anticorupție.

Astfel, proiectul de act normativ, însoțit de nota de fundamentare, sinteza obiecțiilor și propunerilor, sinteza constatrilor și recomandărilor expertizelor și, după caz, de analiza impactului, de tabelul de concordanță vor fi expediate Ministerului Justiției, pentru efectuarea expertizei juridice.

Reglementarea expresă a faptului că expertiza juridică este *de facto* ultima etapă obligatorie, ce trebuie parcursă înainte de expedierea proiectului de act normativ autorității cu competență de aprobare va contribui la îmbunătățirea calității proiectelor de acte normative. Or, în cazul în care autorul unui proiect de act normativ ar ignora recomandările din expertiza anticorupție, Ministerul Justiției ar putea interveni prin semnalarea în raportul de expertiză juridică a neajunsurilor proiectului respectiv.

De asemenea, recomandările Ministerului Justiției urmează a fi incluse în versiunea finală a proiectului de act normativ. Neacceptarea constatrilor și a recomandărilor Ministerului Justiției va trebui motivată în sinteză.

O altă intervenție constă în renunțarea la procedura înregistrării de stat a actelor normative ale autorităților publice (actele normative departamentale). Drept urmare, autoritățile publice vor fi obligate să solicite expertiza juridică a actelor emise, însă

evidența acestor acte nu va mai fi asigurată de Ministerul Justiției, ci de fiecare autoritate publică în mod individual. Această modificare va avea drept efect responsabilizarea autorităților publice pentru conținutul actelor normative emise.

În acest context, la **articolul 21 și 34** se operează modificări prin care se va stabili că expertiza juridică se va efectua după etapele de consultare, avizare și expertiză anticorupție. Astfel, Ministerul Justiției urmează să se expună asupra unui proiect definitivat, fapt care va contribui la perfecționarea cadrului normativ. Or, mecanismul existent la moment s-a dovedit a fi unul ineficient, iar această intervenție ar exclude posibilitatea includerii unor norme ce ar putea duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale sau ar putea conține factori coruptibili la etapa ”post avizare”. Astfel se va asigura corespunderea proiectului actului normativ cu prevederile Constituției, ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului ș.a.

8. Optimizarea conținutului dosarului de însoțire

Reieșind din faptul că autoritățile publice deja de mai mulți ani prezintă proiectele de acte normative în format electronic spre aprobare Guvernului, obligația instituită în art. 40 din Legea nr. 100/2017 de a prezenta avizele și rapoartele de expertiză în original a devenit inaplicabilă. Or, toate aceste materiale sunt recepționate și prezentate în format electronic, iar legislația reglementează expres cerințele pentru valabilitatea unui document întocmit în acest format.

Alte modificări efectuate la art. 40 țin de ajustarea terminologiei ce derivă din modificările expuse deja la alte rubrici de mai sus.

9. Detalierea unor reguli de tehnică legislativă ce țin de structura și conținutul actului normativ

Articolul 51 reglementează detalii referitoare la elementul structural de bază al legilor și hotărârilor Parlamentului – articolul. Este un fapt cunoscut că implementarea multor legi este imposibilă fără ajustarea cadrului normativ conex. În practică, de cele mai multe ori autorii inițiativelor legislative elaborează două proiecte de legi, primul fiind legea-cadru, iar al doilea fiind legea de modificare a cadrului normativ conex.

Experiența atât a Parlamentului, cât și a Guvernului a demonstrat că de cele mai multe ori legile de modificare a cadrului normativ conex se elaborează și se adoptă cu depășirea termenului stabilit în dispozițiile finale ale legii-cadru, fapt care face dificilă, iar uneori chiar imposibilă implementarea *de facto* a reformelor promovate.

Asemenea situații pot fi depășite, dacă concomitent cu elaborarea legii-cadru, în dispozițiile finale ale acesteia ar fi incluse și modificările/abrogările necesare a fi operate în alte legi. Această practică este mai des folosită în cazul hotărârilor Guvernului (de exemplu: *pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 650/2016*¹, *pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 595/2017*², *pct. 7 din Hotărârea Guvernului nr.*

¹ [Hotărârea Guvernului nr. 650/2016](#) cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor.

² [Hotărârea Guvernului nr. 595/2017](#) pentru aprobarea Structurii-tip a Regulamentului privind organizarea și funcționarea ministerului.

458/2019³, pct. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 529/2019⁴, pct. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 13/2022⁵ etc.) și mai puțin în cazul legilor (de exemplu: art. 25 din Legea nr. 199/2010⁶, cap. II din Legea nr. 76/2016⁷, Legea nr. 170/2018⁸).

Din punct de vedere practic, unul din impedimentele unificării într-o singură lege a prevederilor cadru și a celor referitoare la modificarea legilor conexe constă în cerințele tehnice diferite de numerotare a articolelor. Astfel, actualmente articolele din legile-cadru se numerează cu cifre arabe, iar cele din legile de modificare/abrogare – cu cifre romane.

În contextul dat, prezentul proiect vine cu o soluție de ordin tehnic – în cazul în care legea-cadru va conține și modificări/abrogări ale altor legi, se propune ca numerotarea articolelor respective să se facă tot cu cifre arabe. Considerăm că modificarea dată va simplifica procedura de elaborare și promovare a legilor de modificare a cadrului normativ conex, precum și procedura de implementare a multor reforme. Precizăm că prevederile referitoare la modificarea/abrogarea altor acte normative urmează a fi incluse în secțiunea/capitolul legii-cadru care se referă la dispozițiile finale (a se vedea completarea art. 47 cu alin. (4)).

Totodată, dacă volumul intervențiilor este mare sau mai mult de două acte normative urmează a fi modificate, se propune ca modificările să fie expuse în anexă la proiectul legii-cadru.

10. Reexaminarea normelor ce țin de intrarea în vigoare a actelor normative, înregistrarea și sistematizarea acestora

Prin intermediul prezentului proiect se propune modificarea **articolului 56**, care reglementează intrarea în vigoare a actelor normative, în vederea simplificării acestei proceduri. Astfel, se propune excluderea prevederii referitoare la intrarea în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Drept urmare, se va reveni la regula generală existentă până la intrarea în vigoare a *Legii nr. 100/2017* și consacrată în art. 76 din Constituție, conform căruia „legea intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei”. În context, precizăm că noțiunea de „lege” trebuie interpretată *lato sensu*, ca înglobând în sine legislația în totalitatea sa și nu doar legile, ca fel distinct de acte normative. Această modificare este dictată și de faptul că regula instituită în *Legea 100/2017* a devenit excepție, or practic fiecare act normativ adoptat începând cu anul 2017 până în prezent conține prevederea privind intrarea în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Completarea propusă pentru **alineatul (2) din articolul 58** are drept scop aducerea în concordanță a prevederilor *Legii nr. 100/2017* cu prevederile *Legii nr.*

³ [Hotărârea Guvernului nr. 458/2019](#) cu privire la unele măsuri de eficientizare a mecanismului de coordonare și management al asistenței externe și la modificarea unor hotărâri ale Guvernului.

⁴ [Hotărârea Guvernului nr. 529/2019](#) cu privire la transmiterea părții sociale a unei societăți comerciale, la modificarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului.

⁵ [Hotărârea Guvernului nr. 13/2022](#) pentru transmiterea unor bunuri imobile și modificarea Hotărârii Guvernului nr. 945/2007 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice.

⁶ [Legea nr. 199/2010](#) cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

⁷ [Legea nr. 76/2016](#) cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

⁸ [Legea nr. 170/2018](#) cu privire la înmatricularea unor mijloace de transport și modificarea unor acte legislative.

467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat. Or, potrivit prevederilor acestei legi, pentru sistemele informaționale urmează a fi aprobat prin hotărâre de Guvern nu doar regulamentul, ci și conceptul acestuia.

Amendamentul propus pentru **articolul 60 alineatul (1)** are drept scop excluderea confuziei create de actuala formulare a alineatului menționat precum că codurile ar fi acte normative distincte de legile organice. Confuzia dată a fost sesizată de mai mulți petiționari, care s-au adresat atât Ministerului Justiției, cât și Agenției Resurse Informaționale Juridice în vederea clarificării ”statutului” codurilor în sistemul normativ național.

Referitor la intrarea în vigoare a actelor normative, trebuie să precizăm că pe lângă condiția ca acestea să fie publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, mai există și condiția ca la etapa prezentării textului actului normativ pentru publicare, acesta să fie însoțit de traducerea acestuia în limba rusă. Această condiție derivă atât din prevederile actuale ale Legii nr. 100/2017, cât și din prevederile Legii nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale.

Traducerea textelor actelor normative în limba rusă este necesară pentru asigurarea accesibilității persoanelor vorbitoare de limbă rusă la cadrul normativ. Totuși, versiunea rusă a textelor nu are valoare juridică, or în cazul apariției unor discrepante între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba de stat – limba română.

În aceeași ordine de idei, modificările propuse vor avea drept efect renunțarea la versiunea rusă a Monitorului Oficial. Potrivit datelor oficiale, pentru anul 2023, doar 263 de persoane sunt abonate la versiunea în limba rusă a Monitorului Oficial. Cifra atât de mică de abonați este determinată de faptul utilizării portalurilor electronice ce acordă acces la legislația națională, inclusiv tradusă în rusă (legis.md, moldlex, webex etc.).

Astfel, se propune ca traducerea în rusă a actelor normative să fie făcută publică ca și în prezent în Registrul de stat al actelor juridice (portalul www.legis.md). Precizăm că, în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană, în viitorul apropiat va fi necesară și traducerea actelor normative în limba engleză, fapt care de asemenea poate fi realizat prin intermediul Sistemului informațional Registrul de stat al actelor juridice.

11. Eficientizarea procesului de monitorizare a implementării actelor normative.

Prin modificările operate la **articolul 75** se propun anumite criterii generale care urmează a fi luate în calcul la momentul inițierii monitorizării implementării unui act normativ sau a unor prevederi ale acestuia. Astfel, selectarea actelor normative sau prevederilor normative supuse exercițiului de monitorizare se va realiza ținând cont de următorii indicatori (cumulativ sau individual):

- a) importanța domeniului de reglementare a actului normativ monitorizat, conform realităților social economice și programelor de guvernare;
- b) solicitările autorităților și instituțiilor publice responsabile de implementare, solicitările sectorului privat, informația difuzată în mass-media;
- c) practica administrativă și judiciară, după caz.

O altă intervenție la acest articol este reglementarea termenului-limită, în interiorul căruia trebuie inițiată monitorizarea procesului de implementare a actului normativ.

Din acest considerent, se propune stabilirea regulii generale privind inițierea procesului de monitorizare a actului normativ după aplicarea prevederilor acestuia pe parcursul a cel puțin 2 ani, oferind astfel, un interval temporal în cadrul căruia actul normativ va produce anumite efecte. Totodată, este prevăzută posibilitatea inițierii procesului de monitorizare până la scurgerea acestui termen, dacă se consideră necesar și oportun, având la bază suficiente date empirice, după cum urmează:

a) informație oficială despre implementarea actului normativ, inclusiv date statistice, practica judiciară națională și internațională;

b) opiniile și avizele părților interesate, analiza cărora va permite o apreciere obiectivă a gradului de acțiune juridică.

4. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea proiectului nu sunt necesare cheltuieli din bugetul de stat.

5. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

În partea ce ține de extinderea termenului intrării în vigoare a proiectului legii (după 3 luni de la publicare), precizăm că acest fapt este necesar pentru a le oferi tuturor subiecților cu drept de inițiativă legislativă de a se familiariza cu modificările operate și de a-și ajusta cadrul normativ intern și practica de lucru.

De asemenea, este necesar ca Guvernul să aprobe unele modificări în actele sale normative. Drept urmare a adoptării prezentului proiect va fi necesară modificarea următoarelor acte normative:

- Hotărârea Guvernului nr. 1104/1997 cu privire la modul de efectuare a expertizei juridice și înregistrării de stat a actelor normative departamentale;
- Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului;
- Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii europene;
- Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de fundamentare a proiectelor de acte normative;
- Hotărârea Guvernului nr. 165/2022 cu privire la Sistemul informațional „Registrul de stat al actelor juridice”.

De asemenea, Centrul de armonizare a Legislației, Centrul Național anticorupție și Ministerul Justiției urmează să aducă în concordanță cu noile prevederi metodologiile corespunzătoare privind efectuarea expertizelor proiectelor de acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative* a fost plasat [Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative](#).

Secretar de stat

Eduard SERBENCO